

Pääluokka 24

ULKOMINISTERIÖN HALLINNONALA

Selvitysosa: Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan päämääränä on turvata Suomen itsenäisyys ja alueellinen koskemattomuus, estää Suomen joutuminen sotilaalliseen konfliktiin ja taata suomalaisten turvallisuus ja hyvinvointi.

Ulko- ja turvallisuuspolitiikan perustana ovat oikeusvaltioperiaate, ihmisoikeudet, tasa-arvo ja demokratia. Tiivis yhteistyö kumppanimaiden kanssa, hyvät kahdenväliset suhteet sekä kansainvälisen oikeuden kunnioittaminen ja vahvistaminen ovat Suomen kansainvälisten suhteiden kulmakiviä. Euroopan unioni ja puolustusliitto Nato muodostavat Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan yhteistyövaraisen ytimen.

Hallinnonalan toimintaympäristö

Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa tehdään vakavassa ja vaikeasti ennakoitavassa toimintaympäristössä. Globaalia toimintaympäristöä leimaavat edelleen kiihtyvä strateginen kilpailu ja maailmanpolitiikan valtasuhteiden murros. Suomelle keskeisen tärkeään sääntöpohjaiseen kansainväliseen järjestelmään kohdistuu merkittäviä paineita.

Suomen ja Euroopan turvallisuus- ja toimintaympäristö muuttui perustavanlaatuisesti ja pitkäkestoisesti Venäjän aloitettua täysimittaisen hyökkäyssodan Ukrainassa. Euroopan turvallisuuteen kohdistuu vakavin uhka vuosikymmeniin, eikä sen väistyminen ole näköpiirissä. Suomen edun mukaista on kaikin tavoin tukea Ukrainaa laittomaan hyökkäyssotaan vastaamisessa ja Ukrainan neuvotteluaseman vahvistamisessa. Sodan heijastusvaikutukset näkyvät maailmanlaajuisesti. Lähi-idän konfliktin eskaloituminen ja indopasifisen alueen lisääntyvät jännitteet vaikuttavat Suomeenkin.

Euroopan unioni on Suomen tärkein poliittinen ja taloudellinen viitekehys ja arvoyhteisö. Yhtenäinen, vahva, kilpailukykyinen ja strategisesti vaikuttava Euroopan unioni on Suomen etu. Euroopan unionin puolustuksen ja turvallisuuden vahvistaminen sekä kokonaisuusturvallisuusajattelun edistäminen ovat keskeisiä intressejä Suomelle.

Nato-jäsenyys vahvistaa Suomen turvallisuutta ja Pohjois-Euroopan vakautta sekä asemoi Suomen entistä tiiviimmin osaksi eurooppalaista ja transatlanttista yhteisöä. Pohjoismaiden ja Baltian maiden (NB8) syventyvä yhteistyö sekä näiden vuoropuhelun tiivistyminen Saksan ja Puolan kanssa vahvistaa myös alueellista vakautta ja turvallisuutta, samoin vahva kumppanuus ja yhteistyö Britannian kanssa. Lisääntynyt hybridivaikuttaminen osoittaa sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden erottamattomuuden.

Strateginen liittolaisuus Yhdysvaltojen kanssa tulee säilymään Suomelle ja EU:lle keskeisenä intressinä. Yhdysvaltain politiikalla on merkittäviä vaikutuksia toimintaympäristön ennakoitavuuteen ja Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan tavoitteiden toteutumiseen. Suhteet Venäjään pysyvät vielä pitkään minimissä Venäjän rikkoessa räikeästi kansainvälistä oikeutta hyökkäyssodallaan. Kiina on Suomelle ja EU:lle kumppani, kilpailija ja yhä enenevässä määrin järjestelmätason haastaja.

Suomi panostaa suhteiden syventämiseen liittolaismaa Kanadan sekä Australian, Etelä-Korean ja Japanin kanssa tiivistämällä poliittista dialogia sekä kehittämällä yhteistyötä turvallisuuspolitiikan, puolustuksen, kaupan, teknologian ja tutkimuksen alueilla. Afrikan merkitys EU:n naapurina ja strategisena kumppanina kasvaa, samoin kuin useiden muiden globaalirooliaan kasvattavien toimijoiden, kuten Intian, Brasilian ja Persianlahden maiden. Arktisen alueen geopoliittinen, ympäristöllinen ja taloudellinen merkitys lisääntyy edelleen.

Kehitysyhteistyössä keskitytään yhä enemmän kauppaa tukevaan kehitysyhteistyörahoitukseen. Suomen kehityspolitiikan painopisteitä ovat naisten ja tyttöjen oikeuksien ja seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeuksien vahvistaminen, mikä on keskeistä myös väestönkasvun hallinnassa, sekä koulutus ja ilmastotoimet. Alueellisesti suuri osuus työstä painottuu Ukrainaan. Suomen kehitysyhteistyö on ehdollistettu omien kansalaisten vastaanottamiselle ja kansainvälisen sääntöpohjaisen järjestyksen tukemiselle.

Maailmanlaajuiset haasteet, kuten ilmastonmuutos ja luontokato, sekä muut laajat haasteet, kuten autoritaarisuuden uhka demokratialle ja ihmisoikeuksia sekä sukupuolten tasa-arvoa vastustava liikehdintä, vaikuttavat epävakauttavas-

ti toimintaympäristöön ja -mahdollisuuksiin. Nämä vaikeuttavat myös kestäväen kehityksen tavoitteiden saavuttamista.

Protektionismi, kilpailu kriittisestä teknologiasta ja raaka-aineista sekä sääntöpohjaisen kansainvälisen järjestelmän rapautuminen haastavat kansainvälistä kauppajärjestelmää. Taloudelliset riippuvuudet nähdään yhä enemmän haavoittuvuuksina, joiden riskit on tiedostettava ja joita on ennaltaehkäistävä. Avoin ja monenkeskinen sääntöpohjainen järjestelmä on edelleen kauppapolitiikkamme perusta. Suomen kauppapolitiikan tärkein tavoite on edistää suomalaisen yritysten vientiä ja investointeja. Samalla on huomioitava huoltovarmuus ja turvallisuus.

Kotimaassa tarvittavan talouskasvun luomisessa kauppapolitiikalla ja viennin edistämällä on tärkeä rooli, jota Business Finlandin ulkomaantoimintojen integrointi ulkoministeriöön korostaa. Ulkoministeriön toimintaan vaikuttaa myös Suomen kansallinen toimintaympäristö, mukaan lukien kansantalouden tila. Vienninedistämistoiminnan tehostamisessa kiinnitämme erityistä huomiota kansainvälistymiseen valmiiden pienten ja keskisuurten yritysten tarpeisiin.

Ulkoisen ja sisäisen toimintaympäristön kasvavat paineet edellyttävät ulkoasiainhallinnolta kokonaisvaltaista otetta, tiivistä yhteistyötä sekä kaikkien käytettävissä olevien välineiden hyödyntämistä keskeisten tavoitteiden edistämiseen. Ulkoasiainhallinnon uudistus mahdollistaa ministeriön voimavarojen joustavamman kohdentamisen painopisteisiin.

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

	2024 toteutuma/arvio	2025 arvio	2026 arvio
Suomen ja Euroopan turvallisuuden vahvistaminen			
— Tuki Ukrainalle; ulkoministeriön momentit (milj. euroa)	71,5	59,6	66,5
— Hallituksen esitykset kansainvälisistä sopimuksista (kpl)	7	7	7
Suomen kasvua tukevien taloussuhteiden vahvistaminen			
— Team Finland -työstä saatu asiakas- ja sidosryhmäpalautte (1—5)	4	4	4
Kokonaisvaltaisen ja tuloksellisen kehityspolitiikan toteuttaminen			
— Vahvistetaan naisten ja tyttöjen asemaa (osuus kehitysyhteistyöstä, %)	80	85	85

Sukupuolten tasa-arvo

Suomi edistää naisten ja tyttöjen oikeuksia läpileikkaavasti ulkopolitiikassaan. Sukupuolten tasa-arvon takaaminen ja edistäminen sekä sukupuoleen perustuvan syrjinnän kielto on myös Suomessa voimassa oleviin ihmisoikeussopimuksiin sekä EU-oikeuteen perustuva velvoite.

Naisten osallistuminen ja osallistaminen kriisien ratkaisemiseen on Suomelle tärkeä painopiste. Suomi edistää YK:n päätöslauselman 1325 ”Naiset, rauha ja turvallisuus” toimeenpanoa niin kansallisesti kuin kansainvälisesti YK:ssa, EU:ssa, Etyjissä ja Natossa. Suomi edistää naisten osallistumista sotilaalliseen kriisinhallintaan mm. tukemalla naisrauhanturvaajien koulutusta ja rekrytointia. YK:n tavoitteena on, että rauhanturvaajista 15 % ja sotilastarkkailijoista 25 % olisi naisia vuoteen 2028 mennessä. Suomessa sotilaallisissa kriisinhallintaoperaatioissa palvelevien naisten osuus on viime vuosina ollut noin 4-5 %. Tavoitteena on nostaa naisten osallistumista edettäessä kohti YK-tavoitetta. Suomi pyrkii kasvattamaan naisten osuutta myös siviilikriisinhallinnassa. Suomen siviilikriisinhallinta-asiantuntijoista naisia on viime vuosina ollut n. 40 %.

Suomen rauhanvälitystoiminta edistää osaltaan YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1325 (Naiset, rauha ja turvallisuus) toimeenpanoa. Suomen neljännen kansallisen Naiset, rauha ja turvallisuus -toimintaohjelman läpileikkaavia teemoja ovat naisten osallistumisen vahvistaminen, tietopohjaisuuden vahvistaminen, kumppanuuksien vahvistaminen sekä ilmasto- ja ympäristökysymysten linkitys Naiset, rauha ja turvallisuus -agendaan. Rauhanvälityk-

seen osoitetuilla määrärahoilla edistetään naisten osallistumista rauhanprosesseihin ja tuetaan naisrauhanvälittäjäverkostojen toimintaa.

Suomen kehityspolitiikan yksi painopiste on naisten ja tyttöjen aseman ja oikeuksien, mukaan lukien seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeuksien, vahvistaminen. Painopiste näkyy mm. Suomen YK- ja kansalaisjärjestöjen rahoituksessa ja maaohjelmissa. Kehitysyhteistyöhankkeita, joiden osa- tai päätavoitteena on naisten ja tyttöjen aseman ja oikeuksien vahvistaminen, tuetaan arviolta 328 milj. eurolla kehitysyhteistyömäärärahoista.

Sukupuolinäkökulman vahvistamiseksi kehitysyhteistyössä Suomi tavoittelee vaiheittain EU:n linjauksen mukaisesti sitä, että uusista hankkeista 85 % sisältää sukupuolten välistä tasa-arvoa edistäviä tavoitteita sekä sukupuolten välisen tasa-arvon valtavirtaistamista kaikessa kehitysyhteistyössä. Vuonna 2026 kehitysyhteistyömäärärahoista rahoitettavista uusista hankkeista n. 85 % sisältää sukupuolten tasa-arvoa edistäviä tavoitteita.

Kestävä kehitys

Ulkoministeriö toimii YK:n Agenda2030:n kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi sekä edistää ilmastopöytäkirjojen toimeenpanoa ja osallistuu kansainväliseen yhteistyöhön, jolla torjutaan ilmastonmuutosta ja edistetään siihen sopeutumista. Kehityspolitiikka on osa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa ja tukee osaltaan myös Suomen strategisia taloussuhteita. Suomi nojautuu kehityspolitiikassaan omiin vahvuusalueisiinsa, joissa Suomella on hyvät mahdollisuudet tukea kestävä kehitystä. Ulkoministeriö toimii omassa kehityspolitiikassaan ja EU-vaikuttamisessaan niin, että kehittyvien maiden kestävä kehityksen investointeihin saadaan mukaan yksityistä rahoitusta ja yrityksiä. Myös kauppapolitiikassa tuetaan ratkaisuja ja linjauksia, joilla edistetään kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamista. Ulkoministeriö edistää kestävä kehitystä myös tukemalla vienninedistämisessä vihreään siirtymään ja digitalisaatioon liittyvien ratkaisujen tarjoamista maailmalle. Ulkoministeriö tukee kestävä kehityksen edellytyksiä myös siviilikriisinhallinnan, rauhanrakentamisen ja -välityksen keinoin.

Ulkoministeriön hallinnonalalla edistetään vuoden 2026 talousarvioesityksessä kansainvälisissä sopimuksissa määritellyjä ilmastotavoitteita yhteensä arviolta 244 milj. eurolla. Laina- ja sijoitusmuotoisella kehitysyhteistyöllä näitä tavoitteita tuetaan arviolta 28 milj. eurolla. Kehitysyhteistyöhankkeita, joiden osa- tai päätavoitteena on ruokaturva, veden ja energian saatavuus sekä luonnonvarojen kestävä käyttö, tuetaan arviolta 216 milj. eurolla kehitysyhteistyövaroista.

Pääluokan valtuudet momenteittain (milj. euroa)

		2025	2026
		varsinainen	esitys
		talousarvio	
24.30.50	<i>Valtionapu Teollisen yhteistyön rahasto Oy:lle</i> — muu valtuus	268,19	268,19
24.30.66	<i>Varsinainen kehitysyhteistyö (siirtomääräraha 3 v)</i> — kehitysyhteistyövaltuus	625,62	163,49
24.30.69	<i>Tuki Ukrainalle (siirtomääräraha 3 v)</i> — kehitysyhteistyövaltuus	40,00	40,00

Hallinnonalan määrärahat vuosina 2024—2026

	v. 2024 tilinpäätös 1000 €	v. 2025 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2026 esitys 1000 €	Muutos 2025—2026	
				1000 €	%
01. Ulkoasiainhallinto	286 812	293 164	299 465	6 301	2
01. Ulkoasiainhallinnon toimintame- not (siirtomääräraha 2 v)	259 856	250 122	251 716	1 594	1
02. Team Finland -uudistuksen vien- ninedistämisen palvelut (siirto- määräraha 2 v)	—	21 042	24 860	3 818	18
20. Tiede- ja kulttuuri-instituuttikiin- teistöjen menot (siirtomääräraha 3 v)	1 102	891	1 046	155	17
29. Ulkoministeriön hallinnonalan ar- vonlisäveromenot (arviomäärära- ha)	13 854	15 109	15 843	734	5
74. Talonrakennukset (siirtomäärära- ha 3 v)	12 000	6 000	6 000	—	0
10. Kriisinhallinta	78 962	79 465	74 465	-5 000	-6
20. Suomalaisen kriisinhallintajouk- kojen ylläpitomenot (arviomäärä- raha)	50 539	53 080	53 080	—	0
21. Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan (siirtomääräraha 2 v)	19 523	17 485	17 485	—	0
66. Rauhanvälitys (siirtomääräraha 3 v)	3 900	3 900	3 900	—	0
(87.) CMI:n Rauhanrahaston pääoman korottaminen (siirtomääräraha 3 v)	5 000	5 000	—	-5 000	-100
30. Kansainvälinen kehitysyhteis- työ	757 049	673 096	621 442	-51 654	-8
50. Valtionapu Teollisen yhteistyön rahasto Oy:lle	0	0	—	—	0
66. Varsinainen kehitysyhteistyö (siir- tomääräraha 3 v)	616 811	534 105	476 739	-57 366	-11
(67.) Demokratia- ja oikeusvaltiotuki (siirtomääräraha 2 v)	2 904	2 904	—	-2 904	-100
68. Kehitysyhteistyön yhteistoiminta- hankkeet (siirtomääräraha 3 v)	—	14 081	13 104	-977	-7
69. Tuki Ukrainalle (siirtomääräraha 3 v)	32 604	47 276	56 869	9 593	20
88. Finnfundin (Teollisen yhteistyön rahasto Oy) pääoman korottami- nen (siirtomääräraha 3 v)	35 000	5 000	5 000	—	0
89. Kehityspoliittiset lainat ja sijoit- ukset (siirtomääräraha 3 v)	69 730	69 730	69 730	—	0
90. Ulkoministeriön hallinnonalan muut menot	155 500	175 491	165 500	-9 991	-6

	v. 2024 tilinpäätös 1000 €	v. 2025 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2026 esitys 1000 €	Muutos 2025—2026	
				1000 €	%
(20.) Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö (siirtomääräraha 3 v)	1 600	—	—	—	0
23. Etyj-puheenjohtajuus (siirtomääräraha 2 v)	2 840	10 081	1 938	-8 143	-81
50. Eräät valtionavut (kiinteä määräraha)	1 103	1 145	1 000	-145	-13
51. Hädänalaisten avustaminen (arviomääräraha)	31	500	500	—	0
66. Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (siirtomääräraha 2 v)	149 575	163 265	151 562	-11 703	-7
67. Humanitaarinen katastrofiapu (siirtomääräraha 3 v)	—	—	10 000	10 000	0
95. Kurssivaihtelut (arviomääräraha)	352	500	500	—	0
Yhteensä	1 278 324	1 221 216	1 160 872	-60 344	-5
Henkilötyövuosien kokonaismäärä ¹⁾	1 473	1 377	1 415		

¹⁾ Henkilötyövuosien kokonaismäärässä on vuodesta 2026 alkaen mukana Team Finland -uudistuksessa ulkoasiainhallinnolle siirtyvä ulkomaan verkoston henkilöstö. Hallinnonalalla arvioidaan olevan lisäksi sotilaalliseen kriisinhallintaan palkattua henkilöstöä v. 2026 n. 390 henkilötyövuotta, siviilikriisinhallintaan palkattua henkilöstöä n. 135 asiantuntijaa ja ulkomaanedustuksen toimipisteisiin asemamaasta palkattua henkilöstöä n. 950 henkilöä. Etyj-puheenjohtajuuden hoitamiseen voidaan palkata enintään 10 henkilötyövuotta vastaava määrä määräaikaista lisähenkilöstöä.

01. Ulkoasiainhallinto

Selvitysosa: Ulkoasiainhallinto palvelee koko valtionhallintoa, kansalaisia, yrityksiä, järjestöjä, mediaa ja muita yhteistyökumppaneita. Ulkoasiainhallinnon keskeiset vaikuttamisen välineet ovat tehokas kahden- ja monenväläinen diplomatia eri tasoilla sekä tavoitteellinen ja tuloksellinen viestintä. Muuttuva toimintaympäristö vaatii ulkoasiainhallinnolta ennakkointia, seurantaa, analyysiä, vaikuttamista strategisen viestinnän kautta ja joustavaa resurssien käyttöä.

Ulkoasiainhallintoa uudistetaan hallitusohjelman mukaisesti. Uudistuksen keskeisiä elementtejä ovat sisältötyön ja resurssien kohdentaminen keskeisiin tavoitteisiin ulkoasiainhallinnon virkajärjestelmän mahdollistamalla tavalla. Hyvä henkilöstöpolitiikka ja esimiestyö sekä hallinnollisten prosessien ja toimintatapojen kehittäminen ovat uudistuksen läpäiseviä teemoja.

Business Finlandin ulkomaantoiminnot integroidaan ulkoasiainhallintoon 1.1.2026 mennessä. Integraation myötä yritykset saavat ulkomailla tarjottavat nykyiset ulkoasiainhallinnon ja Business Finlandin palvelut keskitetyksi.

Ulkoasiainhallinnon toiminta nojaa kattavaan edustustoverkkoon. Edustustoverkkoa tarkastellaan pitkällä aikavälillä suunnitelmallisesti.

Toiminnalliset tulostavoitteet

	2024 toteutuma	20254 arvio	2026 arvio
Työperäisen maahanmuuton lupaprosessit			
— Edustustoissa TTOL-hakijan tunnistamisajan odotusaika enintään 15 pv (osuus ajanvarauksista, %)	80	80	80
— Edustustoissa TTOL-hakijan kuulemisten odotusaika enintään 15 pv (osuus ajanvarauksista, %)	80	80	80
Kriisivalmius			
— Tilannekuvatoiminnan aloittaminen tilanneorganisaation käynnistämistä koskevasta päätöksestä (aloitusaika enintään, h)	1	1	1
Vientivalvonta			
— Vientilupien käsittelyaika enintään 15 pv (osuus lupahakemuksista, %)	80	80	80
— Vientivalvontaa koskevat tiedustelut (vastausaika enintään, pv)	14	14	14
Pakotteiden hoito			
— Yritys-, kansalais- ja viranomaistiedustelut (vastausaika enintään, pv)	29	28	28
— Poikkeuslupia koskevat päätösesitykset/lisätietopyynnöt (käsittelyaika enintään, pv)	49	42	42

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

	2024 toteutuma	2025 ennakoitu	2026 tavoite
Henkilötyövuodet	2 421	2 277	2 365
— Ulkoministeriö	868	817	800
— Ulkomaanedustus	605	560	615
— Paikallisesti palkatut	948	900	950
Työtyytyväisyysindeksi	3,7	3,8	3,5
Eläköitymisikä	66	66	66
Sairauspoissaolot, pv/htv	5,7	5,0	6,0

01. Ulkoasiainhallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 251 716 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös Suomeen suuntautuvien ministerivierailujen menojen ja niihin liittyvän tilapäisen työvoiman palkkioiden ja työnantajamaksujen maksamiseen.

*Selvitysosa:***Ulkoasiainhallinnon toimintamenot vuonna 2026 (euroa)**

Ministeriö	74 700 000
Toimintamenot	9 000 000
Henkilöstömenot	65 700 000
Edustustot, 90 toimipistettä¹⁾	153 066 000

Toimintamenot ²⁾	72 766 000
Henkilöstömenot	80 300 000
Hallinnonalan toimialavastaavat menot	23 950 000
Yhteensä	251 716 000

1) Toimipisteiden lukumäärä alueittain: Eurooppa 29, Itä 4, Aasia ja Amerikka 29, Afrikka ja Lähi-itä 21 ja pysyvät edustustot 7 toimipistettä. Väliaikaisesti on suljettu kaksi toimipistettä.

2) Lisäksi kehitysyhteistyöedustustojen turvallisuus- ja kiinteistömenoihin arvioidaan käytettävän momenttien 24.30.66 ja 24.30.69 määrärahoja yhteensä 7 000 000 euroa.

Edustustojen henkilöstömenoissa on esitetty lähetetyn henkilökunnan peruspalkkojen lisäksi seuraavat ulkomaan edustautumisen korvaukset: paikallis-, puoliso- ja lapsikorvaus, olosuhdekorvaus, lasten koulutus- ja päivähoitokorvaukset, hautajais-, kotiloma- ja tapaamismatkat, varustaumiskorvaus sekä muuttokorvaus. Paikalta palkatun henkilöstön henkilöstömenot sisältyvät edustustojen toimintamenoihin.

Hallinnonalan yhteisillä menoilla katetaan vuoden mittaan mm. tieto- ja kiinteistöhallinnon sekä turvallisuuden ja koulutuksen menoja sekä ministeriössä että edustustoissa.

Hallinnonalan julkisoikeudellisista suoritteista saamat tulot kertyvät pääasiassa edustustoista saatavista passi- ja oleskelulupatuloista ja ne esitetään osana edustustojen nettobudjetoituja toimintamenoja.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2024	2025	2026
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Bruttomenot	284 569	271 963	274 893
Bruttotulot	21 342	21 841	23 177
Nettomenot	263 227	250 122	251 716
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	46 159		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	42 788		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma, julkisoikeudelliset suoritteet (1 000 euroa)

	2024	2025	2026
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Maksullisen toiminnan tuotot			
— suoritteiden myyntituotot	12 423	15 600	15 657
— suoritteiden myyntituotot mom. 12.24.99 (viisumien käsittelymaksut)	7 186	9 900	8 550
Tuotot yhteensä	19 609	24 600	24 207
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	9 051	9 399	8 124
— osuus yhteiskustannuksista	33 364	31 992	34 109
Kustannukset yhteensä	42 415	41 391	42 233

	2024 toteutuma	2025 varsinainen talousarvio	2026 esitys
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-22 806	-16 791	-18 026
Kustannusvastaavuus, %	46	59	57

Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon nettobudjetoitavina tuloina ulkoasiainhallinnon suoritteiden maksuista annetun asetuksen (377/2014) mukaiset tulot sekä edustustojen pankkitilien korkotulot. Vuodesta 2015 lähtien viisumien käsittelymaksut on bruttobudjetoitu momentille 12.24.99.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Elintarvikealan erityisasiantuntija Suomen suurlähetystössä Pekingissä (siirto momentille 24.01.02)	-300
Elintarvikeviennin erityisasiantuntija Suomen Soulin-suurlähetystössä (siirto momentilta 30.20.47)	15
Etyj-puheenjohtajuus; vakinaisen henkilöstön menot	-561
Kansainvälisten kehitysrahoituslaitosten ja hankinnat ja investoinnit -erityisasiantuntija Suomen Washingtonin-suurlähetystössä (siirto momentilta 24.30.66)	43
Kansainvälisten vesiasiodien koordinaattori (siirto momenteilta 30.40.21, 33.01.01, 35.01.01)	51
Kehitysyhteistyöasiantuntija Suomen Kiovan-suurlähetystössä (siirto momentilta 24.30.69))	195
Kehitysyhteistyöasiantuntijat ministeriössä (siirto momentilta 24.30.69)	167
Konsulipalvelujen asiakaspalvelutehtävien tuottaminen Häätäkeskuslaitoksessa (siirto momentilta 26.30.02)	372
Liikenne- ja viestintäsektorin erityisasiantuntija Suomen pysyvässä edustustossa Natossa (siirto momentille 31.01.02)	-79
Opetusalan erityisasiantuntija Suomen Lontoon-suurlähetystössä (siirto momentille 29.01.21)	-86
Puolustussektorin erityisasiantuntija Suomen pysyvässä edustustossa Natossa (siirto momentille 27.01.01)	-72
Puolustussektorin kansallisten asiantuntijoiden (VNC) palkkaus- ja muut menot (siirto momentilta 27.01.01)	8
Team Finland -asiantuntija ministeriössä (siirto momentilta 24.30.69))	45
Team Finland -asiantuntijat edustustoverkossa (siirto momentille 24.01.02)	-1 600
Team Finland Knowledge -asiantuntijat edustustoverkossa (siirto momentille 24.01.02)	-1 978
Tietojenkäsittelyratkaisun ylläpito (siirto momentilta 28.70.06)	2 250
Ulkoministeriön arkistojen järjestäminen (siirto momentilta 23.01.01)	180
Valtiovarainministeriön hallinnonalan erityisasiantuntija Suomen suurlähetystössä Washingtonissa (siirto momentille 28.01.01)	-272
Palkkausten tarkistukset	3 216
Yhteensä	1 594

2026 talousarvio	251 716 000
2025 talousarvio	250 122 000
2024 tilinpäätös	259 856 000

02. Team Finland -uudistuksen vienninedistämisen palvelut (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 24 860 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ulkoasiainhallinnon Team Finland -verkoston toiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Momentille voidaan tulouttaa Team Finland -verkostosta saatavia tuottoja sekä Business Finlandilta ulkoasiainhallinnolle siirtyneen sijoitusomaisuuden tuottoja.

Selvitysosa: Määrärahaa käytetään Team Finland -verkoston palkkausmenoihin sekä ulkomaan edustuksen korvauksiin. Lisäksi määrärahasta maksetaan verkoston toimintaan liittyviä tietojärjestelmä-, turvallisuus- ja vuokrameinoja sekä henkilöstön kehittämiseen liittyviä menoja.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Elintarvikealan erityisasiantuntija Suomen suurlähetystössä Pekingissä (siirto momentilta 24.01.01)	300
Team Finland -asiantuntijat edustustoverkossa (siirto momentilta 24.01.01)	1 600
Team Finland Knowledge -asiantuntijat edustustoverkossa (siirto momentilta 24.01.01)	1 978
Tuottavuustoimenpiteet (HO 2023)	-60
Yhteensä	3 818

Momentin määrärahalaji on muutettu.

2026 talousarvio	24 860 000
2025 talousarvio	21 042 000

20. Tiede- ja kulttuuri-instituuttikiinteistöjen menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 046 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) ulkomailla sijaitsevien tiede- ja kulttuuri-instituuttikiinteistöjen ylläpitomenojen maksamiseen
- 2) ulkomailla sijaitsevien tiede- ja kulttuuri-instituuttikiinteistöjen investointimenojen maksamiseen rakennus- ja korjaushankkeissa.

Momentilta voidaan maksaa myös ennakkomaksuja. Niiden osalta määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Selvitysosa: Ulkomailla sijaitsevat valtion omistamat tiede- ja kulttuuri-instituuttikiinteistöt ovat Villa Lante ja asunto Roomassa, Suomen Ranskan instituutti Pariisissa, Pohjoismaiden paviljonki (kolmasosa) ja Suomen Aalto-paviljonki Venetsian biennaalialueella sekä Suomen Ateenan instituutti asuntoloineen. Kiinteistöt on vuokrattu suomalaisille tiede- ja kulttuurisäätiöille niiden toimintaan ulkomailla.

Instituuttikiinteistöistä saatavat vuokratulot on budjetoitu momentille 12.24.20.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kiinteistöjen vuokrantarkistukset	155
Yhteensä	155

2026 talousarvio	1 046 000
2025 talousarvio	891 000
2024 tilinpäätös	1 102 000

29. Ulkoministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 15 843 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kehitysyhteistyöhön käytettyjen ja kotimaasta hankittujen palvelujen ostoihin sisältyvien arvonlisäveromenojen maksamiseen.

Selvitysosa: Arvonlisäverolain mukaan ministeriöiden kehitysyhteistyötä varten kotimaasta ostamat palvelut ovat arvonlisäverollisia. Jotta arvonlisäverolla ei rasiteta Suomen kehitysyhteistyötä, arvonlisäveromenot budjetoidaan erikseen.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Team Finland -uudistuksen vienninedistämisen palvelut	734
Yhteensä	734

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2026 talousarvio	15 843 000
2025 talousarvio	15 109 000
2024 tilinpäätös	13 854 439

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 6 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) ulkoasiainhallinnon toimitilojen rakennus- ja korjaushankkeiden menojen maksamiseen
- 2) valtiolle vuokrattujen tilojen peruskorjausluonteisten korjaus- ja muutostöiden maksamiseen.

Momentilta voidaan maksaa myös ennakkomaksuja. Niiden osalta määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Selvitysosa: Ulkoministeriön investointisuunnitelma sisältää 23 ulkoministeriön omistaman tai vuokraaman kiinteistön perusparannus- tai korjaushanketta v. 2026.

2026 talousarvio	6 000 000
2025 talousarvio	6 000 000
2024 tilinpäätös	12 000 000

10. Kriisinhallinta

Selvitysosa: Suomi jatkaa osallistumista kansainväliseen kriisinhallintaan hallitusohjelman ja ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon painopisteiden mukaisesti. Suomelle on jatkossakin tärkeää taata riittävä osallistumistaso sekä sotilaallisessa että siviilikriisinhallinnassa. Nopeat muutokset sekä Euroopan että Euroopan lähialueiden turvallisuusympäristöissä edellyttävät varautumista muutoksiin myös kriisinhallinnan osalta. Kansainvälisiin kriisinhallintaoperaatioihin osallistumalla Suomi edistää konfliktialueiden yhteiskunnallista vakautta, rauhaa, ihmisoikeuksia, oikeusvaltioperiaatetta ja tasa-arvoa. Osallistumalla kansainväliseen sotilaalliseen kriisinhallintaan vahvistetaan myös kansallista puolustuskykyämme ja kansallisia valmiuksiamme. Suomen toiminnassa korostuu kriisialueiden omien turvallisuusrakenteiden ja turvallisuustoimijoiden kouluttaminen.

Suomi osallistuu tällä hetkellä kymmeneen sotilaalliseen kriisinhallintaoperaatioon noin 390 sotilaalla. Sotilaallisiin kriisinhallintatehtäviin palkattua henkilöstöä arvioidaan vuonna 2026 olevan n. 400 sotilasta. Suurimmat kriisinhallintaoperaatiot ovat YK:n UNIFIL-operaatio Libanonissa ja KFOR-operaatio Kosovossa. Suomi osallistuu merkittä-

vällä panoksella koulutustuen antamiseen Ukrainan asevoimille EUMAM Ukraine koulutusoperaation kautta. Suomi osallistuu operaatioihin myös Välimeren alueella, Punaisella merellä ja Afrikassa. Lisäksi Suomi osallistuu kansainvälisiin siviilikriisinhallintatehtäviin n. 135 asiantuntijalla. Siviilikriisinhallinnassa suurimmat yksittäiset osallistumiset ovat Ukrainassa, Irakissa, Georgiassa ja Somaliassa.

Suomi jatkaa valtiollisen rauhanvälitystoiminnan kehittämistä. Ulkoministeriön rauhanvälitystoiminta keskittyy erityisesti Länsi-Balkaniin, Lähi-idän alueelle ja Afrikan sarveen. Tavoitteena on edistää naisten ja nuorten osallistumista rauhanprosesseihin. Tukea naisrauhanvälittäjäverkostoille jatketaan. Tuki uskonnollisten ja perinteisten vaikuttajien verkostolle pysyy osana Suomen rauhanvälitystoimintaa. Vesidiplomatiatoiminnan kansallisen osaamisen ja kansainvälisen yhteistyön kehittämistä jatketaan; kansainvälinen kysyntä Suomen osaamiselle vesidiplomatiassa on kasvanut.

20. Suomalaisen kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 53 080 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetussa laissa (211/2006) tarkoitetun kriisinhallintahenkilöstön palkkaus-, päiväraha-, muonaparannusraha- ja koulutusmenojen sekä valtion eläkemaksun ja kriisinhallintahenkilöstölle palvelusajaksi otetun henkilövakuutuksen kustannusten maksamiseen sekä sotilaallisen kriisinhallintahenkilöstön ryhmätapa-turvavakuutusta vastaavien etuuksien maksamiseen ja niistä aiheutuvien hallintokulujen maksamiseen
- 2) kansainvälisen kriisinhallintayhteistyön puitteissa annettavaan koulutukseen ja sen materiaalikuluihin
- 3) kansainvälisen kriisinhallintatyön puitteissa yksittäisille maille annettavasta tuesta aiheutuvien siirtomenojen maksamiseen puolustussektorilla ja vakauttamistehtäviin konfliktien jälkeen
- 4) kansainvälisten kriisinhallintaoperaatioiden taloudellisesta tukemisesta aiheutuvien siirtomenojen maksamiseen
- 5) kansallisen kriisinhallinnan veteraanikortista aiheutuvien menojen maksamiseen
- 6) yhdessä momentin 27.30.20 määrärahan kanssa enintään 450 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön, myös virkaan nimitettyjen virkamiesten palkkausmenoihin.

Käyttösuunnitelma

04.	Suomen Kosovon kriisinhallintajoukon menot (KFOR-operaatio)	6 245 000
05.	Yhteiset menot	6 404 000
09.	Varalla käynnissä olevien operaatioiden lisämenoihin ja niiden jatkamiseen, kansallisesta kriisinhallinnan veteraanikortista aiheutuviin menoihin, mahdollisiin uusiin kriisinhallintaoperaatioihin sekä muihin kriisinhallintamenoihin	6 884 000
11.	EUTM/Somalian koulutusoperaation menot	1 562 000
14.	Libanonin kriisinhallintaoperaation menot	20 599 000
23.	Naton Irakin koulutusoperaation menot	957 000
24.	EUNAVFOR MED, Irini-operaation menot	1 216 000
25.	EUMAM/Mosambikin koulutusoperaation menot	628 000
26.	EUMAM/Ukrainan koulutusoperaation menot	6 993 000
27.	EUNAVFOR ASPIDES -operaation menot	316 000
29.	YK:n rauhanturvaamisen hankkeet	400 000

30.	NSATU/ NATO Security Assistance and Training for Ukraine	876 000
Yhteensä		53 080 000

Selvitysosa: Operaatioiden määrärahat on mitoitettu Suomen kriisinhallintajoukkojen vahvuuksien ja tehtävävaatimusten mukaisesti ottaen huomioon ne kriisinhallintaoperaatiot, joihin Suomi suunnittelee osallistuvansa v. 2026.

Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenot budjetoidaan puolustusministeriön pääluokkaan momentille 27.30.20.

YK:n maksamat palkkausmenokorvaukset on budjetoitu momentille 12.24.99.

Määrärahan käytöstä arvioidaan kulutusmenojen osuudeksi 52 680 000 euroa ja siirtomenojen osuudeksi 400 000 euroa. Pääosa momentin määrärahoista siirretään puolustusvoimien käyttöön.

2026 talousarvio	53 080 000
2025 talousarvio	53 080 000
2024 tilinpäätös	50 538 847

21. Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 17 485 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kriisinhallintatoimintaan ulkomailla osallistuvasta siviilihenkilöstöstä aiheutuvien menojen ja Suomen siviilikriisinhallintatoiminnasta aiheutuvien muiden menojen maksamiseen
- 2) vaalitarkkailijatoiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 3) siviilikriisinhallinnan tehtävissä toimivalle henkilöstölle otetun henkilövakuutuksen kustannusten maksamiseen
- 4) siviilikriisinhallinnan projekteihin ja koulutukseen
- 5) siviilikriisinhallintaa tukevien hankkeiden valtionavustuksiin
- 6) enintään 140 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön, myös virkaan nimitettyjen virkamiesten, palkkausmenoihin.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Käyttösuunnitelma (euroa)

01.	Siviilikriisinhallinta	17 185 000
02.	Vaalitarkkailijat	300 000
Yhteensä		17 485 000

Selvitysosa: Suomi on osallistunut siviilikriisinhallintaan viime vuosina 100—150 asiantuntijan vuotuisella vahvuudella. Määrärahatasolla Suomi pystyy lähettämään operaatioihin n. 135 asiantuntijaa.

Siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiudet budjetoidaan sisäministeriön pääluokkaan momentille 26.01.04.

Järjestöiltä saatavat tulot on budjetoitu momentille 12.24.99.

Määrärahan käytöstä arvioidaan kulutusmenojen osuudeksi 16 485 000 euroa ja siirtomenojen osuudeksi 1 000 000 euroa.

Momentilta myönnettäviin valtionavustuksiin sovelletaan valtionavustuslakia (688/2001).

2026 talousarvio	17 485 000
2025 talousarvio	17 485 000
2024 tilinpäätös	19 523 000

66. Rauhanvälitys (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 3 900 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) sellaisen rauhanvälittämistoiminnan menoihin ja siihen liittyvän kapasiteetin vahvistamiseen, johon Suomi osallistuu
- 2) rauhanvälitystä tukeviin kahdenvälisiin ja monenkeskisiin hankkeisiin
- 3) kansainvälisissä järjestöissä ja niitä vastaavissa organisaatioissa toimivista asiantuntijoista näille organisaatioille aiheutuvien menojen maksamiseen
- 4) rauhanvälittämistä tukevien hankkeiden valtionavustuksiin
- 5) rauhanvälitystoimintaan liittyvien valtion kulutusmenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Rauhanvälitys on osa kokonaisvaltaista kriisinhallintaa. Suomen tavoitteena on edistää rauhanvälitystä aktiivisesti ja johdonmukaisesti. Suomi tukee rauhanvälitykseen liittyviä vuoropuheluprosesseja, edistää käynnissä olevien konfliktien ratkaisua sekä vahvistaa rauhanvälitystoimintaa ja rauhanvälityskapasiteettia niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

Määrärahaa käytetään noin 75 % osalta julkisen kehitysyhteistyön (ODA) kriteerien mukaisesti.

Määrärahan käytöstä arvioidaan kulutusmenojen osuudeksi 700 000 euroa ja siirtomenojen osuudeksi 3 200 000 euroa.

Momentin määrärahalaji on muutettu.

2026 talousarvio	3 900 000
2025 talousarvio	3 900 000
2024 tilinpäätös	3 900 000

(87.) CMI:n Rauhanrahaston pääoman korottaminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

CMI:n Rauhanrahaston pääoman korottaminen	-5 000
Yhteensä	-5 000
2025 talousarvio	5 000 000
2024 tilinpäätös	5 000 000

30. Kansainvälinen kehitysyhteistyö

Selvitysosa: Kehityspolitiikan painopisteitä ovat naisten ja tyttöjen aseman, itsemääräämisoikeuden sekä seksuaali- ja lisääntymisterveyden vahvistaminen, joka on keskeistä myös väestönkasvun hillinnässä, sekä koulutus ja ilmastotoimet. Suomen kehityspolitiikassa edistetään digitaalisia ratkaisuja ja hyödynnetään digitaalisia työkaluja kehitysyhteistyön hankehallinnossa. Suomi ajaa tavoitteitaan myös EU:n kehityspolitiikassa, kansainvälisissä kehitysrahoituslaitoksissa ja YK-järjestöissä. Suomi edistää tehokkaasti suomalaisten yritysten osallistumista EU:n Global Gateway -aloitteen puitteissa rahoitettaviin investointihankkeisiin.

Suomalaisten yritysten toimintamahdollisuuksia kehitysmaissa sekä yritysten edellytyksiä hakea rahoitusta YK:lta, EU:lta ja kehitysrahoituslaitoksilta edistetään ja lisätään suomalaisten yritysten hyödyntämistä kehitysyhteistyössä ja kehityssijoituksissa sekä vahvistetaan kehittyvien maiden omaa rahoitusta. Kansainvälisten taloussuhteiden ja kehitysyhteistyön selonteon mukaisesti kehitysyhteistyössä keskitytään yhä enemmän kauppaa tukevaan kehitysyhteistyörahoitukseen. Suomi edistää molempia osapuolia hyödyttäviä kaupallisia mahdollisuuksia kehittyvien maiden kanssa. Painotetaan kehityspoliittisia finanssisijoituksia, joilla edistetään pääomien kohdistumista yritystoimintaan. Kehitysrahoituksen eri muodot täydentävät toisiaan. Tuloksellisen kehityspolitiikan saavuttamiseksi tarvitaan sekä lahjamuotoista että laina- ja sijoitusmuotoista kehitysrahoitusta.

Suomi jatkaa humanitaarisen avun antamista painottaen kaikkein haavoittuvimpien auttamista. Tavoitteena on myös edistää ja kasvattaa suomalaista rauhanvälitysoasaamista myös yhteistyössä yksityisen ja kolmannen sektorin kanssa.

Ukraina on hallituskaudella Suomen suurin kehitysyhteistyön kohde. Tuki Ukraina -momentille ohjataan yhteensä 57 miljoonaa euroa vuonna 2026. Momentille on tehty vuoden 2025 kehyspäätöksen mukainen 10 miljoonan euron lisäys. Lisäksi momentin määräraha on huomioitu edellisen kehyspäätöksen mukainen 10,1 miljoonan euron vähennys valtiovarainministeriön pääluokkaan Ukrainaan kohdistuvaan Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankki tukea varten. Kaikessa tuessa otetaan huomioon oikeusvaltiotekijöiden vahvistaminen sekä korruptiontorjunta.

Suomen kehitysyhteistyö ehdollistetaan omien kansalaisten vastaanottamiselle ja kansainvälisen sääntöperusteisen järjestyksen tukemiselle. Palautuspolitiikka ja takaisinottojen sujuminen huomioidaan osana Suomen kokonaisvaltaista kumppanuutta kolmansissa maissa ja sitä koskevassa kannanmuodostuksessa ja päätöksenteossa. Hallitus edistää rakentavasti EU:n kehitys- ja kauppapolitiikan sekä ulkosuhteiden hyödyntämistä kolmansien maiden kansalaisten palautussopimusten syntymisen edistämiseksi. Suomi ei jaa kehitysapua hallinnoille tai toimijoille, jotka tukevat Venäjän hyökkäyssotaa. Kehitysyhteistyövarojen käyttöä valvotaan tehokkaasti. Mikäli väärinkäytöksiä havaitaan, tämä johtaa tuen leikkaamiseen tai lakkauttamiseen ja mahdollisuuksien mukaan takaisinperintään.

Osana talouden tasapainottamistoimia ulkoministeriön hallinnoimaan varsinaisen kehitysyhteistyön määrärahaan tehdään 50 miljoonan euron sopeutus vuodelle 2026. Varsinaisen kehitysyhteistyön taso vuonna 2026 on noin 477 miljoonaa euroa. Lisäksi jatketaan kehittyvien maiden tukemista laina- ja sijoitusmuotoisella kehitysyhteistyörahoituksella noin 70 miljoonalla eurolla. Arvion mukaan valtio kohdistaa kehitysyhteistyöhön, mukaan lukien eri ministeriöiden laskennalliset osuudet, yhteensä 1,034 miljardia euroa, mikä vastaa noin 0,34 prosenttia bruttokansantulosta.

Varsinaisen kehitysyhteistyön momentin vuoden 2026 määrärahasta on valtuuksilla sidottu noin 3,7 miljoonaa euroa tutkimus- ja kehittämistoimintaan.

Toiminnallinen tuloksellisuus

Jatketaan kehitysyhteistyön tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden vahvistamista tulosohjauksen avulla. Edistetään tietoon pohjautuvaa päätöksentekoa, riskienhallintaa, tulosten ja vaikutusten mittaamista, raportointia ja arviointia.

Kehitysyhteistyölle annettujen tavoitteiden mukaiset tunnusluvut

	2024 toteutuma	2025 ennakoitu	2026 tavoite
Edistetään ilmastotoimia, erityisesti kestävä metsätaloutta ja metsitystä (milj. euroa)	215	247	244
Tuetaan tasa-arvoista ja laadukasta koulutusta (milj. euroa)	54	54	44
Suomalaisten kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyön tuki (milj. euroa)	85	98	98
Humanitaarinen apu ml. Ukraina (osuus kehitysyhteistyöstä, %)	20	15	16
Kehittyvien maiden kanssa tehtävässä yhteistyössä tuetaan toimivaa demokratiaa, oikeusvaltiota, ihmisoikeuksia ja elinvoimaista kansalaisyhteiskuntaa (osuus kehitysyhteistyöstä, %)	42	49	52

Julkisen kehitysavun määrärahat ja maksatukset (milj. euroa) sekä maksatusten %-osuus BKTL:sta

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024 ¹⁾	2025
Määrärahat yhteensä	886,3	988,7	1 082,3	1 257,0	1 274,7	1 177,4	1 064,0	1 208,9
Maksatukset	832,8	1 010,1	1 121,4	1 214,1	1 534,3	1 467,2	1 302,1	
%-osuus BKTL:sta	0,36	0,42	0,47	0,47	0,57	0,54	0,47	

¹⁾ Maksatukset ja BKTL-osuus ovat ennakkotietoja.

Suomen julkinen kehitysyhteistyö sisältää varsinaisen kehitysyhteistyömomentin ja laina- ja sijoitusmuotoisen momentin lisäksi muita kehitysyhteistyöksi raportoitavia eriä sekä ulkoministeriön että eri ministeriöiden hallinnonaloilta. Merkittävimpinä erinä valtiovarainministeriön EU-jäsenmaksun velvoittavat rahoitusosuudet sekä useamman ministeriön alaiset pakolaiskulojen kehitysyhteistyökelpoiset osuudet.

Valtion kehitysyhteistyöksi laskettavat menot vuonna 2026 hallinnonaloittain (1 000 euroa), arvio

Ulkoministeriön hallinnonalalla momentilla 24.30.66	469 739
Ulkoministeriön hallinnonalan muilla momenteilla	216 469
Sisäministeriön hallinnonalalla	29 901
Valtiovarainministeriön hallinnonalalla	285 856
Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla	5 633
Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla	194
Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla	1 413
Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla	20 911
Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla	3 342
Ympäristöministeriön hallinnonalalla	380
Yhteensä	1 033 837

50. Valtionapu Teollisen yhteistyön rahasto Oy:lle

Momentille ei myönnetä määrärahaa.

Valtuus

Valtioneuvosto voi Teollisen yhteistyön rahasto Oy:stä annetun lain (291/1979) 3 §:n 4 momentin ja 3 a ja b §:n nojalla antaa määräämillään ehdoilla yhtiölle sitoumuksia siitä, että valtio korvaa yhtiölle sen luotonanto- ja takaustoiminnassa mahdollisesti syntyneitä tappioita sekä osake- ja osuussijoitusten menetyksiä ja arvonalennuksia ja valtio maksaa yhtiön ottamasta muusta kuin euromääräisestä lainasta mahdollisesti aiheutuvan kurssitappion. Sitoumuksia saa antaa siten, että niiden piiriin kuuluvien maksettujen luottojen, osake- ja osuussijoitusten ja takausten yhteinen pääomamäärä saa olla vasta-arvoltaan enintään aiemmat tehdyt sitoumukset mukaan lukien 168 188 000 euroa ja nostettujen muiden kuin euromääräisten lainojen yhteinen pääoma enintään 100 000 000 euroa.

2026 talousarvio

—

2025 talousarvio

—

2024 tilinpäätös

—

66. Varsinainen kehitysyhteistyö (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 476 739 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kehitysyhteistyöstä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) kehitysyhteistyöhallintoon liittyvien valtion kulutusmenojen, ei kuitenkaan palkkausmenojen, ja kehitysyhteistyöedustustojen turvallisuus- ja kiinteistömenojen maksamiseen
- 3) Finnfundin toteuttaman erityisriskirahoituksen tappioiden korvaamiseen enintään 10 % Teollisen yhteistyön rahasto Oy:stä annetun lain (291/1979) 3 §:n 4 momentissa tarkoitettujen sitoumusten piiriin kuuluvien maksettujen luottojen, osake- ja osuussijoitusten yhteisen pääomamäärän vasta-arvosta enintään 150 000 000 euroa. Vuonna 2026 Finnfundin toteuttamaan erityisriskirahoituksen tappioiden korvaamiseen määrärahaa saa käyttää 7 000 000 euroa.
- 4) kansainvälisten järjestöjen, rahoituslaitosten tai näitä vastaavien organisaatioiden rahoittamiseen niissä toimivien asiantuntijoiden menojen maksamiseksi
- 5) humanitaariseen apuun, johon tarkoitettuja määrärahoja voidaan käyttää muiden kuin kehitysmaiden avustamiseen vain poikkeuksellisen laajan humanitaarisen kriisin niin edellyttäessä valtioneuvoston päätöksellä kyseisen maan avunpyyntöön pohjautuen.

Momentin määrärahoista veloitetaan myös valtion virastojen ja laitosten osallistumisesta kehitysyhteistyöhön annetussa laissa (382/1989) tarkoitetuista kehitysyhteistyötehtävistä virastolle tai laitokselle aiheutuvat kustannukset.

Momentilta voidaan myöntää valtionavustusta. Määrärahaa on tarkoitus myöntää valtionavustusta Demo Finlandille ja Oikeusvaltiokeskukselle, joille myönnettävä valtionavustus voi kattaa avustuksen kohteena olevasta toiminnasta aiheutuvien kokonaiskustannusten täyden määrän.

Määrärahaa saa käyttää ennakoiden maksamiseen, jos se on hankkeen toteuttamisen kannalta välttämätöntä.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Momentilta maksettaviin kulutus- ja investointimenoihin liittyvät arvonnäköveromenot maksetaan hallinnonalan arvonnäköveromomentilta 24.01.29.

Käyttösuunnitelma (euroa)

1.	Monenkeskinen kehitysyhteistyö	175 983 000
2.	Maa- ja aluekohtainen kehitysyhteistyö ¹⁾	82 294 000
3.	Euroopan kehitysrahasto	22 000 000
4.	Maittain kohdentamaton kehitysyhteistyö	31 014 000
5.	Humanitaarinen apu	55 000 000
6.	Kehitysyhteistyön suunnittelu- ja tukitoiminnot	4 148 000
7.	Kehitysyhteistyön evaluointi ja sisäinen tarkastus	1 350 000
8.	Tuki kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyölle ja kehitysyhteistyötiedotukselle	97 950 000
9.	Korkotuki-instrumentti	7 000 000
Yhteensä		476 739 000

¹⁾ Sisältää Finnfundin erityisriskirahoituksen tappioiden korvaamiseen 7 000 000 euroa.

Valtuus

Vuoden 2026 aikana saa tehdä uusia kehitysyhteistyösopimuksia ja antaa sitoumuksia, joista aiheutuu menoja vuoden 2026 jälkeisille vuosille yhteensä enintään 163 492 000 euroa.

*Selvitysosa:***Myöntö- ja sopimusvaltuuksien jakautuminen (euroa)**

1.	Monenkeskinen kehitysyhteistyö	6 000 000
2.	Maa- ja aluekohtainen kehitysyhteistyö	66 370 000
3.	Euroopan kehitysrahasto	-
4.	Maittain kohdentamaton kehitysyhteistyö	7 696 000
5.	Humanitaarinen apu	24 000 000
6.	Kehitysyhteistyön suunnittelu ja tukitoiminnot	1 876 000
7.	Kehitysyhteistyön evaluointi ja sisäinen tarkastus	-
8.	Tuki kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyölle ja kehitysyhteistyötiedotukselle	39 550 000
9.	Korkotuki-instrumentti	18 000 000
Yhteensä		163 492 000

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2026	2027	2028	2029	2030—	Yhteensä vuodesta 2026 lähtien
Ennen vuotta 2026 tehdyt sitoumukset	357 614	318 182	250 746	196 667	361 715	1 484 924
Vuoden 2026 sitoumukset		54 325	52 525	49 642	7 000	163 492
Menot yhteensä	357 614	372 507	303 271	246 309	368 715	1 648 416

Momentilta rahoitettavat erät tilastoidaan ja raportoidaan kokonaisuudessaan Suomen julkisena kehitysapuna (Official Development Assistance, ODA) taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestölle (OECD).

1. Monenkeskinen kehitysyhteistyö

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 175 983 000 euroa sekä uusia myöntö- ja sopimusvaltuuksia vuoden 2026 jälkeisille vuosille yhteensä 6 000 000 euroa.

Merkittävä osa määrärahoista käytetään Suomen maksuosuuksiin Maailmanpankin ja alueellisten kehitysrahoituslaitosten lisärahoituksissa. Toinen kanava ovat yleisavustukset YK:lle. Käyttösuunnitelmakohdalta voidaan rahoittaa myös mainittujen toimijoiden kanssa tehtävää maailmanlaajuista teemakohtaista kehitysyhteistyötä sekä niiden jäsenmaksuja ja kumppanuusohjelmia.

Käyttösuunnitelmakohdalta rahoitetaan mm. Maailmanpankkiryhmää, YK:n väestörahostoa (UNFPA), Afrikan kehitys pankkiryhmää, YK:n lastenrahastoa (UNICEF) ja YK:n tasa-arvojärjestöä (UN Women).

Suomen kehitysyhteistyö tärkeimpien monenkeskisten toimijoiden kanssa perustuu vaikuttamistavoitteisiin, joita on laadittu kehitysyhteistyön tulohajautuksen puitteiksi. Tärkeimmillä Suomen tukemilla monenkeskisillä toimijoilla on käytössään tulosperustainen toimintamalli.

2. Maa- ja aluekohtainen kehitysyhteistyö

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 82 294 000 euroa sekä uusia myöntö- ja sopimusvaltuuksia vuoden 2026 jälkeisille vuosille yhteensä 66 370 000 euroa.

Määrärahojen kohdentamisen perustana ovat vuonna 2026 päätettävät maaohjelmat, jotka määrittävät yhteistyötä kumppanien kanssa. Suomi tekee kahdenvälisiä yhteistyötä Etiopian, Tansanian, Somalian, Nepalín ja Palestiinan kanssa. Suomi tukee lisäksi alueellisia ohjelmia tai hankkeita Afrikassa, Lähi-idässä ja Aasiassa. Käyttösuunnitelmakohdalta rahoitetaan kumppanimaiden sektoriohjelmien yhteisrahastoja tai hankemuotoista tukea kumppanimaiden hallituksille, kehitysrahoituslaitosten ja YK-toimijoiden kanssa tehtävää maakohtaista tai alueellista temaattista kehitysyhteistyötä sekä valtionavustuksia suomalaisille ja kansainvälisille kansalaisjärjestöille, yrityksille, tutkimuslaitoksille, yliopistoille ja säätiöille. Määrärahalta voidaan hankkia asiantuntijapalveluita ohjelmien suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Määrärahaa voidaan ohjata myös Suomen linjauksen mukaiseen humanitaariseen apuun toiminnan kannalta merkittävien maiden tai alueiden pitkittyneiden kriisien tai äkillisten kriisien ja katastrofien hoitamiseen sekä näiden kriisien ja katastrofien ennaltaehkäisyyn tai niistä toipumiseen.

Määrärahoja käytetään myös kehitysyhteistyöedustustojen turvallisuus- ja kiinteistömenojen maksamiseen.

Yhteistyön tuloksia arvioidaan hankearviointien ja maaohjelmamekanismin kautta.

3. Euroopan kehitysrahasto

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 22 000 000 euroa.

Euroopan kehitysrahastosta (EKR) rahoitetaan Cotonoun sopimukseen perustuvaa EU:n sekä Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren maiden (AKT-maat) välistä kehitysyhteistyötä. Tuki kohdennetaan Eurooppalaisen kehityspoliittisen konsensuksen ja Cotonou-kumppanuussopimuksen linjausten mukaisesti Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen neljännessä osassa tarkoitettujen merentakaisen maiden ja alueiden kanssa tehtävään yhteistyöhön.

Osaa varoista hallinnoi Euroopan investointipankki (EIB). Suomi toimii sisäisen rahoitussopimuksen mukaisesti EIB:n kautta takaajana AKT-maille myönnettävissä lainoissa. EKR-osuuden maksukaton lisäksi varaudutaan mahdollisiin lainatakausmaksuihin.

4. Maittain kohdentamaton kehitysyhteistyö

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 31 014 000 euroa sekä uusia myöntö- ja sopimusvaltuuksia vuoden 2026 jälkeisille vuosille yhteensä 7 696 000 euroa.

Käyttösuunnitelmakohdalta rahoitetaan kehitysinnovaatio- ja liikekumppanuusohjelmia sekä YK:n alaisten järjestöjen, ohjelmien ja rahastojen ja kehitysrahoituslaitosten sekä muiden monenkeskisten järjestöjen muita kuin tiettyyn maahan tai alueeseen liittyviä temaattisia hankkeita sekä kansainvälisten järjestöjen asiantuntijaohjelmia ja näihin liittyviä rekrytointikuluja.

5. Humanitaarinen apu

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 55 000 000 euroa sekä uusia myöntö- ja sopimusvaltuuksia vuoden 2026 jälkeisille vuosille yhteensä 24 000 000 euroa.

Humanitaarinen apu ohjataan YK-järjestöjen, kansainvälisen Punaisen Ristin ja puolikuun liikkeen kautta.

Käyttösuunnitelmakohdalla rahoitetaan yleisavustukset keskeisille kansainvälisille humanitaarisille järjestöille, joita ovat mm. YK:n pakolaisjärjestö (UNHCR), YK:n Palestiinan pakolaisten avustusjärjestö (UNRWA), YK:n humanitaarisen avun koordinaatioyksikkö (OCHA), YK:n keskitetty hätäapurahasto (CERF) ja YK:n kansainvälinen strategia tuhojen vähentämiseksi (UNISDR). Määrärahasta rahoitetaan myös Punaisen Ristin Kansainvälistä Komiteaa (ICRC). Yleisavustusten lisäksi käyttösuunnitelmakohdalla tuetaan maakohtaisia ja alueellisia avustusooperaatioita.

Humanitaarisen avun tuloksellisuutta seurataan avustusjärjestöjen omien tuloksellisuutta arvioivien tunnuslukujen sekä vaikuttamissuunnitelmien avulla.

6. Kehitysyhteistyön suunnittelu ja tukitoiminnot sekä kehityspoliittinen tiedotus

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 4 148 000 euroa sekä uusia myöntö- ja sopimusvaltuuksia vuoden 2026 jälkeisille vuosille yhteensä 1 876 000 euroa.

Käyttösuunnitelmakohdan määrärahaa käytetään mm. kehitysyhteistyön tietojärjestelmien ja muun kehitysyhteistyöhallinnon kehittämiseen sekä sitä tukevien asiantuntijapalvelujen hankkimiseen, kehitysyhteistyön henkilöstön koulutukseen, kehitysviestintään ja kehityskasvatukseen, kehityspoliittiseen suunnittelu- ja tutkimustoimintaan sekä asianajokuluihin ja asian selvittämisestä aiheutuviin muihin kuluihin väärinkäyttöpäilytapauksissa.

Käyttösuunnitelmakohdan määrärahoja käytetään myös vapaaehtoisrahoituksena OECD:n kehitysapukomitean ja tilastokomitean alaiseen työhön, kansainvälisen kehitysyhteistyön avoimuutta ja korruption vastaista työtä sekä Suomen Akatemian hallinnoimaan kehitystutkimukseen sekä toimialakohtaista kehittämistä tukeviin hankkeisiin.

7. Kehitysyhteistyön evaluointi ja sisäinen tarkastus

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 1 350 000 euroa.

Evaluointitoiminnan tavoitteena on tietoperustainen päätöksenteko. Kehitysyhteistyön evaluointitoimi on järjestelmällistä ja kattaa kaikki kehitysyhteistyömuodot ja rahoituskanavat. Käyttösuunnitelmakohdalla rahoitetaan kehitysyhteistyötä koskevat keskitetyt evaluoinnit ja tuetaan evaluointitoiminnan kehittämistä ja evaluointiedon hyödyntämistä ulkoministeriössä ja sen yhteistyökumppanien parissa.

Sisäinen tarkastus arvioi ja antaa suosituksia sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan edelleen kehittämiseksi kehitysyhteistyössä.

8. Tuki kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyölle ja kehitysyhteistyötiedotukselle

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 97 950 000 euroa sekä uusia myöntö- ja sopimusvaltuuksia vuoden 2026 jälkeisille vuosille yhteensä 39 550 000 euroa.

Kansalaisjärjestöjen kautta kanavoitavalla avulla vahvistetaan kehittyvien maiden elinvoimaista, moniarvoisuuteen ja oikeusperustaisuuteen pohjautuvaa ja aktiivista kansalaisuutta edistävää yhteiskuntaa. Tukea myönnetään hankkeisiin, jotka täyttävät asetetut laatuksiteerit ja edistävät Suomen kehityspoliittisten tavoitteiden toteutumista.

Merkittävin osa määrärahoista kohdennetaan suomalaisten järjestöjen kautta ohjelmatukena. Käyttösuunnitelmakohdalla rahoitetaan myös muiden suomalaisten kansalaisjärjestöjen hankkeita. Käyttösuunnitelmakohdan määrärahaa voidaan käyttää myös kansalaisjärjestöjen Suomessa tapahtuvaan kehitysviestintään ja globaalikasvatukseen. Lisäksi tukea myönnetään kansainvälisille kansalaisjärjestöille (INGOt) ja EU-rahoitteisten hankkeiden kansallisiin osuuksiin.

Ohjelmatukijärjestöille tehtävistä myönnoistä osa rahoituksesta kohdennetaan Euroopan komission pelastuspalvelun ja humanitaarisen avun pääosaston myöntämän erityisstatuksen omaavien järjestöjen humanitaariseen työhön ja muun myönnetyn rahoituksen osalta avustuksen saaja voi myöhemmin kumppanimaiden tai -alueiden kohdatessa äkillisen kriisin tai katastrofin esittää käyttötarkoituksen muutosta humanitaariseen apuun.

Määräraha on tarkoitettu myöntämään valtionavustusta Demo Finlandille ja Oikeusvaltiokeskukselle. Määrärahan käytetään demokratian ja oikeusvaltiokehityksen edistämiseen. Demo Finland on suomalaisten eduskuntapuolueiden yhteistyöjärjestö ja edistää moniarvoista demokratiakehitystä. Oikeusvaltiokeskus on Helsingin yliopistoon perustettu verkostomainen toimija, joka tukee oikeusvaltioperiaatteiden vahvistamista kokoamalla yhteen suomalaista oikeusalan asiantuntemusta ja edesauttamalla tämän osallistumista alan yhteistyöhön kehittyvissä maissa.

Käyttösuunnitelmakohdalla myönnettävien valtionavustusten hakijoille asetetaan valtionavustuslain mukainen vaatimus omarahoitusosuudesta.

9. Korkotuki-instrumentti

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 7 000 000 euroa sekä uusia myöntö- ja sopimusvaltuuksia vuoden 2026 jälkeisille vuosille yhteensä 18 000 000 euroa.

Määrärahat kohdennetaan tukemaan kehittyvien maiden taloudellista ja sosiaalista kehitystä OECD:n vientiluottoja ja korkotukiluottoja koskevan niin sanotun konsensussopimuksen mukaisesti. Kehittyviin maihin myönnettävistä korkotukiluotoista on säädetty laissa kehitysmaihin myönnettävistä korkotukiluotoista (1114/2000). Käyttösuunnitelma-kohdan määrärahaa voi käyttää myös myönnettyjen luottojen käytön seurantaan ja valvontaan, hanke-esitysten valmisteluun ja arviointiin sekä hankkeisiin liittyvän teknisen avun tukemiseen. Määrärahaa ohjataan myös uuteen investointitukeen kehittyville maille (Public Sector Investment Facility).

Määrärahan käytöstä arvioidaan kulutusmenojen osuudeksi 4% ja siirtomenojen osuudeksi 96%.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Demokratia- ja oikeusvaltiotuki (siirto momentilta 24.30.67)	2 904
Kansainvälisten kehitysrahoituslaitosten ja hankinnat ja investoinnit- erityisasiantuntija Suomen Washingtonin-suurlähetystössä (siirto momentilta 24.30.66)	-43
Kehitysyhteistyön rahoituksen vähentäminen (HO 2023)	-73 000
Määrärahan alentaminen (Lisätoimet 2025)	-50 000
Säästön aikaistus (Lisätoimet 2024)	15 000
Tuki Suomen Somalia-verkostolle	-50
Tasomuutos	47 823
Yhteensä	-57 366

2026 talousarvio	476 739 000
2025 talousarvio	534 105 000
2024 tilinpäätös	616 811 000

(67.) *Demokratia- ja oikeusvaltiotuki* (siirtomääräraha 2 v)

Momentti ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta ja sen määräraha budjetoitavaksi momentille 24.30.66.

2025 talousarvio	2 904 000
2024 tilinpäätös	2 904 000

68. Kehitysyhteistyön yhteistoimintahankkeet (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 13 104 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ministeriön ja muiden kehitysyhteistyön avunantajamaiden ministeriöiden, edustustojen tai virastojen sekä ODA-kelpoisten kansainvälisten järjestöjen ja Euroopan unionin toimielinten yhteistoimintahankkeiden menojen maksamiseen niistä saatujen tulojen puitteissa.

Selvitysosa: Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon ministeriön ja yhteistoimintahankkeiden menojen osuus yhteensä 13 104 000 euroa, josta Euroopan komission kontribuutiot ovat hankkeittain: Luonnonvarat ja ilmastomuutos kunnissa -hanke 5 607 000 euroa, Teknisen tuen yhteistyö koulutussektorilla -hanke Nepalissa 2 802 000 euroa, EU:n ydinturvallisuus ja ydinmateriaalivalvonta -hanke Ukrainassa ja EU-ehdokas- ja potentiaalisissa ehdokasmaissa 574 000 euroa, EU Digital Ethiopia Skills and TVET Action (DESTA) 1 395 000 euroa. sekä EU:n Kiertotalouskeskus – EU CERC –hanke Sitran ja Belgian kehitysyhteistyöviraston (ENABEL) kautta 2 726 000

Vastaavat tulot on budjetoitu momentille 12.24.99. Lisäys ei kasvata ulkoministeriön rahoitusosuutta hankkeille eikä vaikuta Suomen julkisen kehitysavun määrään.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kehitysyhteistyön yhteistoimintahankkeet	-977
Yhteensä	-977

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2026 talousarvio	13 104 000
2025 talousarvio	14 081 000

69. Tuki Ukrainalle (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 56 869 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) Ukrainaa tukeviin kahden- ja monenvälisiin hankkeisiin, ml. alueelliset hankkeet
- 2) humanitaariseen apuun Ukrainalle
- 3) kansainvälisten järjestöjen, rahoituslaitosten ja näitä vastaavien organisaatioiden Ukraina-hankkeisiin ja näissä toimivien rahastojen tukemiseen
- 4) kansainvälisissä järjestöissä ja niitä vastaavissa organisaatioissa toimivista asiantuntijoista näille organisaatioille aiheutuvien menojen maksamiseen
- 5) Ukrainan tukemiseen liittyvien valtion kulutusmenojen, ei kuitenkaan palkkausmenojen, ja Suomen Kiovan suurlähetystön turvallisuus- ja kiinteistömenojen maksamiseen

Momentilta voidaan myöntää valtionavustusta.

Suomen kansallisen Ukrainan jälleenrakentamissuunnitelman mukaisesti Finnfundin pääomaa korotettiin 25 miljoonalla eurolla vuonna 2024. Pääomakorotus ja erityisriskirahoitus Ukrainassa on osa identifioituja rahoitusratkaisuja, joilla helpotetaan suomalaisten yritysten osallistumista Ukrainan jälleenrakentamiseen. Mahdolliset tappiot tulevat korvattavaksi aikaisintaan vuonna 2027. Tappiokorvauksen tarkemmista ehdoista päättää valtioneuvosto.

Momentin valtuuksien perusteella Finnfundille voidaan antaa Teollisen yhteistyön rahasto Oy:stä annetun lain (291/1979) 3 §:n 4 momentissa tarkoitettuja sitoumuksia erityisriskirahoitukseen liittyvien tappioiden korvaamisesta valtioneuvoston muutoin määräämin ehdoin siten, että sitoumusten piiriin kuuluvien maksettujen luottojen, osake- ja osuussijoitusten yhteinen pääomamäärä saa olla vasta-arvoltaan enintään 20 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Finnfundin toteuttaman erityisriskirahoituksen tappioiden korvaamiseen enintään 80 % Teollisen yhteistyön rahasto Oy:stä annetun lain (291/1979) 3 §:n 4 momentissa tarkoitettujen sitoumusten piiriin kuuluvien maksettujen luottojen, osake- ja osuussijoitusten yhteisen pääomamäärän vasta-arvosta enintään 20 000 000 euroa.

Määrärahaa voidaan kohdentaa myös Ukrainan sekaluottoinstrumenttiin, Finland-Ukraine Investment Facility (FUIF).

Määrärahaa saa käyttää ennakoiden maksamiseen, jos se on toteuttavien hankkeiden kannalta välttämätöntä.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena. Momentilta maksettaviin kulutus- ja investointimenoihin liittyvät arvonlisäveromenot maksetaan hallinnonalan arvonlisäveromomentilta 24.01.29.

Valtuus

Vuoden 2026 aikana saa tehdä uusia sitoumuksia, joista aiheutuu menoja vuoden 2026 jälkeisille vuosille yhteensä enintään 40 000 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahaa käytetään julkisen kehitysyhteistyön (ODA) kriteerien mukaisesti.

Määrärahaa käytetään Ukrainan tukemiseen ml. humanitaarisen tilanteen, yhteiskunnan kriittisten toimintojen, materiaalien tarpeiden sekä pitkän aikavälin kehitysyhteistyön tukemiseen sekä Suomen Kiovan-suurlähetystön paikallisen yhteistyön hankkeisiin. Määrärahaa käytetään myös Ukrainan jälleenrakennuksen valmistelun, toteuttamisen ja seurannan tukemiseen. Määrärahaa voidaan kohdentaa käytettäväksi alueellisesti Venäjän hyökkäyssodan vaikutuksiin vastaamiseksi ja ukrainalaisten tukemiseksi.

Määrärahasta rahoitetaan sektoriohjelmien yhteisrahastoja, sektoribudjettitukea, kehitysrahoituslaitosten ja YK-toimijoiden kanssa tehtävää maakohtaista tai alueellista temaattista kehitysyhteistyötä sekä valtionavustuksia suomalaisille tai kansainvälisille kansalaisjärjestöille, yrityksille, tutkimuslaitoksille, virastoille, korkeakouluille, toisen asteen oppilaitoksille, kaupungeille ja kunnille sekä säätiöille.

Yhteistyön tuloksia arvioidaan hankearviointien ja soveltuvin osin maaohjelmamekanismin kansallisen Ukrainan jälleenrakennussuunnitelman kautta.

Määrärahan käytöstä arvioidaan kulutusmenojen osuudeksi 3 000 000 euroa ja siirtomenojen osuudeksi 53 869 000 euroa. Kulutusmenot pitävät sisällään Suomen Kiovan suurlähetystön turvallisuus- ja kiinteistömenot.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2026	2027	2028	2029—	Yhteensä vuodesta 2026 lähtien
Ennen vuotta 2026 tehdyt sitoumukset	23 339	15 927	12 820	4 000	56 086
Vuoden 2026 sitoumukset		9 500	9 500	21 000	40 000
Menot yhteensä	23 339	25 427	22 320	25 000	96 086

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kehitysyhteistyöasiantuntijat ministeriössä (siirto momentille 24.01.01)	-167
Kehitysyhteistyön erityisasiantuntija Suomen Kiovan-suurlähetystössä (siirto momentille 24.01.01)	-195
Määrärahatason korotus (Lisätoimet 2025)	10 000
Ukrainan Team Finland -asiantuntija (siirto momentille 24.01.01)	-45
Yhteensä	9 593

2026 talousarvio	56 869 000
2025 talousarvio	47 276 000
2024 tilinpäätös	32 604 000

88. Finnfundin (Teollisen yhteistyön rahasto Oy) pääoman korottaminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 5 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Finnfundin (Teollisen yhteistyön rahasto Oy) uusien osakkeiden merkitsemisestä valtiolle aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa:

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2026 talousarvio	5 000 000
2025 talousarvio	5 000 000
2024 tilinpäätös	34 999 940

89. Kehityspoliittiset lainat ja sijoitukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 69 730 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) sijoituksiin rahastoihin ja muihin rahoitusvälineisiin osana Suomen kehitysyhteistyötä
- 2) lainoihin osana Suomen kehitysyhteistyötä
- 3) enintään 150 000 euroa laina- ja sijoitustoiminnasta aiheutuvien neuvonantajapalveluiden sekä oikeudellisten palveluiden kustannusten maksamiseen.

Lainat voidaan myöntää vakuutta vaatimatta sekä etuoikeusasemaltaan alisteisina lainansaajan muille vieraan pääoman ehtoisille lainoille (laki valtion lainanannosta sekä valtioneuvoston asetuksista 449/1988 4 §; 4 a §).

Lainaa Kansainväliselle maatalouden kehittämisrahastolle (IFAD) myönnettäessä voidaan luopua lainanannosta sekä valtioneuvoston asetuksista ja valtioneuvoston asetuksista annetun lain (449/1988) 5 §:n edellyttämästä lainantajan erillisestä tilintarkastus-oikeudesta sekä sopia lainanannosta sekä valtioneuvoston asetuksista ja valtioneuvoston asetuksista annetun lain (449/1988) 8 §:n, valtion lainanannosta sekä valtioneuvoston asetuksista ja valtioneuvoston asetuksista annetun valtioneuvoston asetuksen (450/1988) 5 ja 7 §:n sekä korkolain (633/1982) 4 ja 12 §:n säännöksiä matalammasta viivästys- ja lisäkorosta tai niiden perimättä jättämisestä.

Selvitysosa: Määrärahaa käytetään julkisen kehitysyhteistyön (ODA) kriteerien mukaisesti. Määräraha on tarkoitettu käyttöä kohteisiin, jotka kansantalouden tilinpidossa eivät lisää valtiontalouden alijäämää ja joilla on palau-

maodote. Määrärahaa käytetään vuoden 2024 aikana laadittavan sijoitusstrategian mukaisesti. Hallitusohjelman mukaisesti määrärahan käytössä painotetaan sijoituksia, joilla edistetään pääomien kohdistumista yritystoimintaan.

Kehityspoliittiset lainat raportoidaan noin 60—70 -prosenttisesti ja kehityspoliittiset sijoitukset sekä laina- ja sijoitus-toiminnasta aiheutuvat menot 100-prosenttisesti Suomen julkisena kehitysapuna (ODA) OECD:lle.

Määrärahan käytöstä arvioidaan kulutusmenojen osuudeksi 150 000 euroa ja sijoitusmenojen osuudeksi 69 580 000 euroa.

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2026 talousarvio	69 730 000
2025 talousarvio	69 730 000
2024 tilinpäätös	69 730 000

90. Ulkoministeriön hallinnonalan muut menot

(20.) *Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö* (siirtomääräraha 3 v)

2024 tilinpäätös	1 600 000
------------------	-----------

23. *Etyj-puheenjohtajuus* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 938 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) Suomen Etyj-puheenjohtajuuden johdosta välttämättömän enintään 10 henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen lisähenkilöstön palkkauksiin ja korvauksiin sekä Etyj-puheenjohtajakauden kannalta muihin välttämättömiin kulutusmenoihin

2) Suomen Etyj-puheenjohtajuuden johdosta järjestettävien kokouksien ja muiden niitä vastaavien Etyj-puheenjohtajuuteen välittömästi liittyvien tilaisuuksien suunnittelusta ja toteutuksesta aiheutuviin menoihin.

Selvitysosa: Suomi valittiin marraskuussa 2021 Etyjin puheenjohtajaksi vuonna 2025. Puheenjohtajuuteen liittyvä troikkakausi kestää Etyjissä yhteensä kolme vuotta, myös puheenjohtajuutta edeltävän ja seuraavan vuoden.

Määrärahasta maksetaan keskitetysti Etyj-puheenjohtajuudesta aiheutuvat menot, kuten henkilöstömenot ja matkat sekä lisätilojen vuokramenot. Määräaikaisen henkilöstön osalta puheenjohtajuutta varten tehdyt vahvistukset puretaan vuoden 2026 aikana. Lisäksi määrärahasta maksetaan Etyj-puheenjohtajuuteen liittyvien kokousten ja muiden tilaisuuksien järjestelyjen suunnittelusta ja toteutuksesta aiheutuvat menot.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Etyj-puheenjohtajuus	-8 143
Yhteensä	-8 143
2026 talousarvio	1 938 000
2025 talousarvio	10 081 000
2024 tilinpäätös	2 840 000

50. Eräät valtionavut (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 1 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustusten myöntämiseen valtionavustuslain (688/2001) mukaisesti:

- 1) ulkoministeriön toimialaan liittyville järjestöille
- 2) järjestöille ja yhteisöille, jotka edistävät yritysten kansainvälistymistä.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Momentilta myönnettävien valtionavustusten tulee liittyä hallitusohjelman ulko- ja turvallisuuspoliittisiin linjauksiin ja Suomen kansainvälisiin sitoumuksiin sekä yleisesti ulkoministeriön toimialaan. Valtionavustuksista järjestetään erilliset hakukierrokset.

Momentilta myönnettäviin valtionavustuksiin sovelletaan valtionavustuslakia (688/2001).

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kansalaisjärjestöjen tukeminen; kertaluonteinen lisäys	-145
Yhteensä	-145

2026 talousarvio	1 000 000
2025 talousarvio	1 145 000
2024 tilinpäätös	1 102 999

51. Häädänalaisten avustaminen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) konsulipalvelulain (498/1999) mukaan hädänalaisessa asemassa olevien henkilöiden kotiuttamisesta ja avustamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) edellisistä aiheutuviin tileistä poistoihin
- 3) avustuksien maksamiseen ulkomailla
- 4) konsulipalvelulain 41 c §:n mukaisen Suomen ulkopuolella annettavan konsulipalvelun menoihin.

2026 talousarvio	500 000
2025 talousarvio	500 000
2024 tilinpäätös	30 816

66. Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 151 562 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) ulkoministeriön toimialaan liittyvien järjestöjen jäsenmaksujen ja vapaaehtoisten rahoitusavustusten maksamiseen

2) Euroopan rauhanrahaston vähimmäistalletusjärjestelmän ennakkomaksuihin.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Maksuusuus Pohjoismaiden ministerineuvoston talousarvioon	26 133 000
Maksuusuus YK:n talousarvioon	11 602 000
Maksuusuus YK:n rauhanturvajoukoille	17 579 000
Maksuusudet muille YK:n alaisille järjestöille ja rahastoille	3 957 000
Kemiallisen aseiden kieltojärjestön jäsenmaksu (OPCW)	326 000
Maksuusudet Euroopan Neuvostolle	4 476 000
Maksuusudet Natolle	10 534 000
OECD:n jäsenmaksu	3 563 000
WTO:n jäsenmaksu	947 000
Maksuusudet Etyjin talousarvioihin	3 935 000
Maksuusuus Euroopan rauhanrahastoon	63 951 000
Muut maksuusudet EU:lle	291 000
Ydinkoekieltosopimus; Suomen maksuusuus valmistelukomitean kustannuksista	600 000
Maksuusuus kansainväliselle rikostuomioistuimelle (ICC)	1 700 000
Muut jäsenmaksut ja rahoitusosuudet	1 968 000
Yhteensä	151 562 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Maksuusuus Euroopan rauhanrahastoon	-2 015
Maksuusuus kansainväliselle rikostuomioistuimelle (ICC)	50
Maksuusuus Pohjoismaiden ministerineuvoston talousarvioon	-2 194
Maksuusuus YK:n rauhanturvajoukoille	-6 475
Maksuusuus YK:n talousarvioon	938
Muut muutokset jäsenmaksuissa ja rahoitusosuuksissa	-206
OECD:n jäsenmaksu	-134
Suomen jäsenmaksuusuus Euroopan neuvostolle	38
Suomen maksuusuus Naton siviilibudjettiin (Civil Budget)	500
Valuuttakurssimuutokset (voitto)	-2 208
WTO:n jäsenmaksu	3
Yhteensä	-11 703

2026 talousarvio	151 562 000
2025 talousarvio	163 265 000
2024 tilinpäätös	149 575 000

67. *Humanitaarinen katastrofiapu* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 10 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Suomen osallistumiseen humanitaaristen järjestöjen hallinnoimiin maailmanlaajuisiin ja maa-kohtaisiin humanitaarisen avun rahastoihin.

Momentilta voidaan myöntää valtionavustusta.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Määrärahaa saa käyttää humanitaarisen sektorin maailmanlaajuisten ja maakohtaisten rahastojen tukemiseen. Rahastot allokoivat varoja maa- ja aluekohtaisiin humanitaarisiin katastrofitilanteisiin. Määrärahaa käytetään julkisen kehitysyhteistyön (ODA) kriteerien mukaisesti.

Humanitaarinen katastrofiapu ohjataan YK-järjestöjen, kansainvälisen Punaisen Ristin ja puolikuun liikkeen kautta.

Humanitaarisen katastrofiavun tuloksellisuutta seurataan rahastojen ja järjestöjen omien tuloksellisuutta arvioivien tunnuslukujen sekä vaikuttamissuunnitelmien avulla.

2026 talousarvio 10 000 000

95. *Kurssivaihtelut* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) valtiolla käytössä olevien taloushallinnon tietojärjestelmien valuuttatietojen ja pankkien virallisten päivänkurssien välisen laskennallisten kurssierojen kattamiseen

2) muiden valuuttamääräisten ulkomaisten maksujen laskennallisten kurssierojen kattamiseen.

2026 talousarvio	500 000
2025 talousarvio	500 000
2024 tilinpäätös	351 679